

Berriak

LEIZARRAGAREN OMENEZKO JAIALDIA ETA BILTZAR IDEKIA BESKOITZEN

Beskoitzen, 1971ko Uztailaren 4an, jaialdi eta biltzar idekia Leizarragaren ohorez, *Testamentu Berria* euskaraz lehen argitaratzearen 400. urteburuan.

Goizeko hamarretan herri-meza konzelebratua, Diharce «Iratzeder», Villasante, Lafitte eta Irigaray gazteak ofiziatua. Diharce jaunaren hitzak, euskaraz lehen aldiz Kristoren hitzak idatzi zituen Leizarragari eskainiak ziren, Kalbinista ba zen ere, kristu zenez.

Meza ondorean, jendez beterik egoan eliza eta herriko-etxearen tartean den plazatxoa, beraskoiztar eta herbestekoz. Hamaika t'erdietan, herriko-etxearen atadian, Jean Eyherabide auzapez jauna mintzatzen da, han bilduak herriaren izenean agurtuaz, Euskaltzaindiari ongi-etorria emanaz eta Leizarraga beraskoiztarra goretsiaz. Bukatzeko, herrikoetxearen sarreran oroit-harri bat agerian jartzen du, hitz horiekin: «Beraskoiztarrek Joanes Leizarraga idazleari».

Beskoitzeko kantari andana batek, Leizarragaren ohorezko kanta bat eman du, hara eldu direnen entzungarri.

Plazan, Zabala txistulariaren doinuz herriko gazte eta gaztetxo andana dantzatu da.

Ondoren, herriko-etxeko gela nagusian Euskaltzaindiaren bilera asi da, herriari begira antolatua. 57 entzulo kontatu ditugu bildu direnen arteko, herritarrak, herbesteko euskaltzale, Euskaltzaindiaren laguntzaile eta euskaltzainak. Mahaiburuan, Jean Eyherabide auzapeza, Villasante euskaltzainburua, Haritschelhar buru-or-

dea, Lafitte, Lafon eta Akesolo hizlariak eta idazkaria. Horiez gainera, bertan dira beste euskaltzain hauek: Arrue, Dassance, Diharce, Eppherre, Irigaray, Irigoyen, Larzabal eta Zavala.

Lehenengoz Villasante jauna mintzatzen da, bilduak, Beskoitzeko herria, harrera bikaina egin digun auzpapez jauna eta erretore jauna agurtuaz; zerek ekarri gaituen adierazten du eta hizlariak presentatzen ditu. Bukatzeko, Eyherabide auzapez jauna eskertzen du.

Jean Haritschelhar euskaltzainburu-ordeak, Piarres Duny Petre-ren («Piarres Hegittoa») letra irakurri du, bertsoz egina, Leizarraga zena eta biltzarkideak agurtuaz; eta, ondoren, hizlariari hitza eskaintzen die.

Lino Akesolo jauna Leizarragaren garaiari buruz, batez ere garai haretan eta ordurarte euskaraz idatzi zenari bruz. Orduan iratzartu zen giroai eskerrak sortu ahal izan zela Axular bezalako idazlea.

Piarres Lafitte jaunak jarraitzen du, Leizarraga nor zen adieraziaz. Orainarte izkutuan ziren puntu asko agerrera erazten ditu, eta beragandik lehen aldiz jakiten dugu Leizarraga 1506. urtean jaioa zela, et *Testamentu Berria* euskaratzen hasi zenean hirurogei urte hurbil zituela.

René Lafon irakasle jaunak, euskaraz honek ere, Joanes Leizarraga itzulari eta idazkari bezala agertzen digu; errege-bideko euskara hura, Lapurdi- Baxenabarren oinharriturik, euskalki orotarik baliaturik egina zuela, eta bere lehen lanetatik azkenekoetara agertzen den eboluzioko xehetasun batzuk adierazten ditu.

Hitzaldiak finitzean herriko-etxeak ahamena eskaini du biltzarkideentzat.

Bazkaria, Beskoitzeko Salingo jatetxe batean. Bazkalondoan, Haritschelhar jaunak irakurri du Montzon eta Alvarez Enparantza laguntzaileen agurrezko gutuna. Villasante euskaltzainburuak, «Euskera» aldizkariaren batzordekoen gogoia agertu du, aldizkari honetan Leizarragaren *Testamentu Berria* argitaratzeko, egun Akesolo, Lafitte eta Lafon jaunak eman dituzten hitzaldiak hizurre bezala jarri; nahiz ortografia berrian jarria edo nahiz lehen argitalpena orriz-orri fotokopiaturik, zen bezala. Oso pozik entzun da berri hau.

Lafitte jaunak agertzen du, ingelesak argitaratzeko gertu daudela, baina guk hemen 5.000 ale saldu ahal izateko bidea egingo ba-

gendu. Baina, hainbeste lortzea nekeza danez, guk gure aldetik egin beharko dugula argitalpena.

Bazkalondoko solasaren bukaeran Arrue jaun euskaltzaina mintzaten da, mugaz alde batekoen izenean bestaldekoiei anaitasuna agertuaz eta elkartasunean irauntzea eskatuaz.

Solas horietan elkar ezagutzen ez ziren anitzek izan dute kontaktu personala egiteko aukera, eta egintza asmoz beteriko elkarrizketak girotu zuten Beskoitzeko egunaren bukaera.

HIL - BERRIAK

KLAUDIO SAGARTZAZU SAGARTZAZU (1895-1971)

1971eko azaroaren 23an hil zen Klaudio Sagartzazu, bere sorterri zen Ondarrabian. Herri onetan jaioa bai zen 1895eko urriaren 30ean.

Olerkari bezala, «Satarka» izenez ezagutzen zen, eta gazte denboran anitz sari eramana zen. 1918 eta 1920an Donostiako olerki sariak jaso zituen, eta garai berean mugazandiko Iholdin ere bai. «Satarka», Luis Jauregi «Jautarkol»ekin batean, euskal literatura-ren lirikaren lehen bide urratzaileetakoa genuen noski. Eta Aitzolen inguruan, 1930ean, «Euskaltzaleak» izeneko olerki berrizte mugimenduaren eragileetako bat izan zen. 1966garrenetik Euskaltzaindiaren laguntzaileetarikoa genuen. Etxegintzako kontratista zen ogibidez.

Bere olerki liburuak: *Txinpartak* (Donostia, 1922) eta *Intza Begietan* (Donostia, 1957). Lehenbiziko liburuak Victor Hugo eta Heine-gandik itzulitako poesia batzuek ere baditu; bigarrenak, M. Lekuonaren hitzaurrea eta A. Valverderen irudiak daramazki, eta erdal itzulpenez argitaratua da.

Lehen liburuko olerkirik ezagunena, «Aurtxo seaskan» izango du noski. Poematxo hau, seaska kanta, Olaizolak musika jarri zionetik oso ezaguna baita Euskal Herri guzian.

Euskal literatura murriztarian bere toki berezia merezi du olerkari samur honek. G. B.